Gemeente Midden-Delfland
Anna van Raesfeltstraat 37, Postbus 1, 2636 ZG Schipluiden
T (015) 380 41 11, F (015) 380 99 92
E gemeente@middendelfland.nl, I www.middendelfland.nl
cittaslow

Datum	28 mei 2025
Nummer	2025-06-06
Datum commissievergadering	10 juni 2025
Datum raadsvergadering	24 juni 2025

Oplegger

Zaaknummer	882686
Onderwerp	Vaststellen regionale Inkoopstrategie specialistische jeugdhulp
Portefeuillehouder	M. Oderwald - Ruijsbroek
Uiterste behandeldatum (met toelichting)	24-06-2025 Tijdige besluitvorming in het college (mei) en de gemeenteraad (juni) is nodig in verband met de noodzakelijke voorbereidingstijd voor de uitvoering en gelijktijdige besluitvorming door de gemeenten in de jeugdregio Haaglanden.
Eerdere besluitvorming	De gemeenteraad heeft op 26 oktober 2021 ingestemd met de bijbehorende Regiovisie (Agenda middendelfland - Gemeenteraad dinsdag 26 oktober 2021 19:30 - 23:00 - iBabs Publieksportaal) De raad is de afgelopen jaren actief meegenomen in ontwikkelingen die geleid hebben tot de voorliggende besluitvorming.
Samenvatting voorstel	De gemeenteraad stemt in met de nieuwe inkoopstrategie voor specialistische jeugdhulp in de regio Haaglanden. Hiermee blijft passende hulp beschikbaar voor kinderen en jongeren en is rekening gehouden met de lokale situatie in Midden-Delfland.
Beslispunten	De gemeenteraad besluit om: 1. In te stemmen met de in de inkoopstrategie (zie bijlage) geformuleerde kaders: a. De jeugdhulp inrichten aan de hand van vijf segmenten: - *Jeugdhulp met verblijf* - *Hoog specialistische GGZ* - *Dagbesteding/dagbehandeling* - *Onderwijs - jeugdhulp* - *Veel voorkomende jeugdhulp* b. de genoemde inhoudelijke afbakening en doelstellingen per segment vast te stellen; c. focus te leggen op strategisch partnerschap met de jeugdhulpaanbieders vanuit gezamenlijke verantwoordelijkheid en gedeelde visie; d. ervaringsdeskundigheid prominent bij het vormgeven van jeugdhulp te betrekken; e. flexibiliteit in de contracten te brengen om de gewenste ontwikkeling en innovatie gedurende de looptijd in de contracten te kunnen verwerken; f. de rol van de lokale teams/toegang per gemeente te bestendigen (conform het Richtinggevend kader Stevige Lokale Teams); g. hiermee het kader vast te stellen voor het afsluiten van de contracten voor de regionale jeugdhulp per 1 januari 2027, dat

	verdiepend wordt beschreven in *de inkoopstrategie ontwikkeling regionale jeugdhulp 2027 (bijlage)*; h. bij dit alles liefdevolle jeugdhulp als leidend uitgangspunt te nemen.
Bijlage(n)	Bijlage 1 is de Inkoopstrategie die voor besluitvorming voorligt. Bijlage 2 hoort bij de Inkoopstrategie. Hierin wordt uitgelegd wat de bekostigingsvormen zijn. Bijlage 3 hoort bij de Inkoopstrategie. Hierin wordt ingegaan op vormen van inkoop. Bijlage 4 en bijlage 5 horen bij argument 1.3 en lichten toe hoe het huidige is geanalyseerd. Bijlage 6 is het advies van de Adviesraad Sociaal Domein (ASD). Bijlage 7 is de reactie van het college op het advies van de ASD.
Advies commissie	De commissie heeft diverse vraagtekens bij het voorstel, die zich met name toespitsen op de onduidelijkheid van een kostenverdeelsleutel en de financiële impact. Het voorstel wordt als bespreekpunt doorgeleid naar de raad.

Raadsbesluit	o Akkoord / o Niet akkoord	
	Opmerking:	
	Datum van besluit gemeenteraad: 24 juni 2025	
	A. de Vos griffier	E.N.H. Roeling Voorzitter wnm

Inleiding

De jeugdhulp in Haaglanden staat onder druk. Eén op de zeven jongeren maakt gebruik van hulp, vaak langdurig en intensief. Tegelijkertijd stijgen de kosten en schiet de ondersteuning tekort. Om jeugdhulp toekomstbestendig te maken, is een fundamentele herinrichting nodig. In de regionale inkoopstrategie worden de kaders hiervoor geschetst.

De strategie richt zich op segmentering van het hulpaanbod en introduceert een combinatie van taakgerichte en inspanningsgerichte bekostiging. Daarmee ontstaat meer grip op kwaliteit, kosten en samenwerking. Dit voorstel legt de basis voor nieuwe contracten met aanbieders vanaf 1 januari 2027. De huidige contracten lopen eind 2026 af.

De gemeenteraad heeft op grond van artikel 2.2 van de Jeugdwet de taak om de hoofdlijnen van jeugdhulpbeleid vast te stellen. In het tweede kwartaal van 2025 staat dit in alle regionale gemeenteraden geagendeerd. De voorgestelde aanpak versterkt het opdrachtgeverschap, biedt ruimte voor lokale maatvoering en stimuleert innovatie. De uitgangspunten zijn besproken tijdens diverse regionale sessies met raads- en commissieleden.

In de regionale inkoopstrategie worden nadere kaders geschetst voor een nieuwe inrichting van de jeugdhulp, die per 1 januari 2027 van kracht wordt. Het voorstel is om de zorg in te richten aan de hand van segmenten. Daarmee kan gerichter gestuurd worden op inhoudelijke doelen en op de beheersing van de kosten. De strategie voorziet in een combinatie van taakgerichte en inspanningsgerichte bekostiging, afhankelijk van het type hulp. Dit vraagt om duidelijke keuzes en gezamenlijke sturing.

De kaders zijn opgesteld om de jeugdhulp toekomstbestendig te maken. Ze stimuleren innovatie, waarborgen de kwaliteit en maken efficiënt gebruik van de beschikbare middelen. De voorgestelde werkwijze maakt het mogelijk om het opdrachtgeverschap regionaal en lokaal goed in te vullen. Ook voor een kleinere gemeente als de onze is het belangrijk dat het nieuwe stelsel voldoende ruimte laat voor lokale maatvoering en een evenwichtige kostenverdeling. Tijdens regionale bijeenkomsten met raads- en commissieleden zijn deze uitgangspunten besproken.

Het voorstel dat nu voorligt, vormt het kader voor het gezamenlijke inkoopproces. Dit leidt in 2026 tot nieuwe contracten met jeugdhulpaanbieders. De huidige contracten lopen af op 31 december 2026. Met dit voorstel zetten we een belangrijke stap richting een liefdevolle, verantwoorde en doelmatige jeugdhulp in Haaglanden.

Beoogd maatschappelijk effect

Met deze inkoopstrategie wordt gestuurd op het verbeteren van de kwaliteit, effectiviteit en bereikbaarheid van specialistische jeugdhulp, met behoud van betaalbaarheid. Voor jeugdigen die echt hulp nodig hebben, blijft ondersteuning beschikbaar en passend. Door te werken met segmenten ontstaat meer grip op inhoud en kosten, wat bijdraagt aan een duurzaam en uitvoerbaar jeugdstelsel.

Het voorstel sluit aan bij de richting zoals benoemd in de Hervormingsagenda Jeugd en de uitgangspunten van de Regiovisie, waarbij deze nader worden uitgewerkt t.b.v. de uitvoering. Tegelijkertijd ondersteunt het college hiermee de doelstellingen uit de lokale beleidsbegroting, gericht op toegankelijke en passende ondersteuning voor jeugdigen. Het college streeft naar een zorgvuldig ingerichte jeugdhulp, dichtbij waar het kan en regionaal waar nodig, zoals eerder verwoord in het lokale preventieplan jeugd. De strategie biedt gemeenten gezamenlijk meer regie op het jeugdhulplandschap in de regio Haaglanden.

Argumenten

1.1 Noodzaak

Vanwege stijgende kosten, maatschappelijke ontwikkelingen en het aflopen van contracten is een herinrichting van het zorglandschap voor jeugdhulp noodzakelijk. De huidige overeenkomsten lopen af op 31 december 2026. Aantal jeugdigen in zorg en kosten stijgen. Door steeds complexere problematiek, is de ingezette jeugdhulp intensiever en duren de trajecten langer. Ook het toenemen

van de wachtlijsten en de arbeidsmarktkrapte hebben hier indirect een aandeel in, omdat jongeren niet meteen passende jeugdhulp kunnen krijgen en de problemen (kunnen) toenemen.
Deze ontwikkelingen leiden niet alleen tot stijgende zorguitgaven en druk op het zorgpersoneel, maar kan uiteindelijk impact hebben op de bredere gemeentelijke dienstverlening.

1.2 Innovatie

Een sterk gedeelde wens vanuit de negen regiogemeenten is om ervoor te zorgen dat jeugdhulp toegankelijk blijft voor degenen die dit het meest nodig hebben. Met passende hulp wilt de H9 dat de jeugdige zo snel mogelijk weer mee kan doen aan het gewone leven. Daarnaast is (individuele) jeugdhulp niet altijd nodig en moet er meer aandacht komen voor collectief aanbod, normaliseren en de eigen kracht van jeugdigen en hun ouders. Hierdoor komen en blijven er naar verwachting minder jeugdigen in de jeugdhulp. Om de kwaliteit en effectiviteit van jeugdhulp daadwerkelijk te verbeteren, is het noodzakelijk inhoudelijk te vernieuwen. Dit betekent het voortzetten van onze visie van focus op onderliggende en omgevingsfactoren. Hiervoor moet de jeugdhulp georganiseerd worden in verbinding met andere domeinen, zoals onderwijs, bestaanszekerheid en volwassenzorg.
De in de regionale inkoopstrategie geformuleerde kaders zijn opgesteld om de kwaliteit van jeugdhulp te waarborgen, innovatie te stimuleren, efficiënt met middelen om te gaan en meer sturing te bieden.

1.3 Stijgende zorgkosten en afnemende middelen

De forse stijging van de kosten voor jeugdhulp dwingen ons om opnieuw te kijken naar de inrichting van het regionale zorglandschap voor jeugdhulp. Op basis van de Hervormingsagenda Jeugd hebben gemeenten een structurele financiële opgave vanaf 2024 en worden gemeenten vanaf 2025 gekort door het Rijk, omdat de verwachting is dat de uitvoering van de Hervormingsagenda Jeugd op den duur leidt tot minder uitgaven aan jeugdhulp. De regionale besparingsopgave voor jeugdhulpregio Haaglanden telt op tot € 25 mln.

Een analyse van het huidige inkoopmodel is in juli 2024 met de gemeenteraad gedeeld. Hieruit blijkt duidelijk dat een andere inrichting van de jeugdhulp noodzakelijk is, zowel inhoudelijk als financieel. Deze inzichten dragen bij aan de inkoopstrategie, die expliciet gericht is op het behalen van betere inhoudelijke resultaten en het realiseren van structurele kostenbeheersing vanaf 2027.

Met dit voorstel komen we tegemoet aan de financiële besparingsopgave uit de landelijk vastgestelde Hervormingsagenda Jeugd. Op basis van een analyse van de regionale aanpak kostenbeheersing jeugdhulp is een uitwerking gemaakt om regionaal te gaan werken aan de inkoopstrategie. Daarbij vormen het nieuwe sturingsmodel voor jeugdhulpcontracten, een helder financieel kader en een best passende bekostigingssystematiek de belangrijkste uitgangspunten.

1.4 Technische doorontwikkeling

Op dit moment kent onze regio een open house-aanbestedingsvorm en geldt voor alle jeugdhulp de inspanningsgerichte financieringsvorm (P x Q). De specialistische jeugdhulp kent verschillende transformatieopgaven. Door het zorglandschap in te delen in segmenten ontstaat de mogelijkheid om zowel inhoudelijk als financieel heel gericht te sturen op specifieke opgaven. Daarbij kan zowel de contract- als de bekostigingsvorm passend worden gemaakt aan de transformatieopdracht van het segment.
Gezien het geringe aantal betrokken jeugdhulpaanbieders en de opgave is voor vier van de vijf segmenten een herziening van de bestaande overeenkomsten per 2027 het meest logisch. Voor het vijfde segment, veelvoorkomende jeugdhulp, is behoud van de inspanningsgerichte financieringsvorm het meest passend. Met name dit laatste segment kent een grote mate van lokale invloed in de vorm van het Maatschappelijk Team, het vastgestelde lokale beleidskader en de verordening die in 2025 geactualiseerd wordt.

1.5 Regionale solidariteit en beschikbaarheid van hulp

Voor een fijnschalige gemeente als Midden-Delfland is het niet realistisch om voor elk type jeugdhulp lokaal een volledig aanbod in stand te houden. Door regionaal samen te werken ontstaat toegang tot een breder palet aan specialistische hulp. Deze solidariteit tussen gemeenten zorgt ervoor dat

jeugdigen in elke gemeente (ongeacht schaal of inwoneraantal) passende hulp kunnen krijgen. Het versterkt bovendien de gezamenlijke verantwoordelijkheid voor kwetsbare jeugdigen in de hele regio.

Kanttekeningen

1.1 Haalbaarheid besparingen

De effecten van de regionale en lokale maatregelen om kosten in de jeugdhulp te beheersen, zijn moeilijk te meten vanwege mogelijke autonome ontwikkelingen (zoals de groei van het aantal jeugdigen dat gebruik maakt van jeugdhulp en de zorgintensiteit) en tariefstijgingen (door o.a. indexaties). Deze onzekerheden worden in de strategie expliciet erkend. Daarom wordt afgesproken om de effecten van de strategie cyclisch te monitoren aan de hand van indicatoren op het gebied van gebruik, kosten en uitkomsten. De uitkomsten van deze monitoring worden periodiek besproken in het bestuurlijk overleg en zo nodig gebruikt om bij te sturen. Daarmee wordt adaptief gestuurd op zowel inhoud als financiën.
Deze en andere risico's worden in kaart gebracht en beheerst via een risicomanagementprogramma.

1.2 Positie van fijnschalige gemeenten

Het contracteren van vier segmenten op basis van taakgerichte financiering vereist een goede verdeelsleutel van de kosten die recht doet aan de verschillen in omvang van de gemeenten en de mate van gebruik van specialistische zorg. Om deze reden is binnen de regio nadrukkelijk afgesproken dat de verdeelsleutel bij taakgerichte bekostiging rekening houdt met deze verschillen. Daarnaast houdt de regio in de monitoring expliciet zicht op de verhouding tussen gebruik en bijdrage per gemeente. Bij afwijkingen wordt bijgestuurd, zodat recht wordt gedaan aan de positie van alle gemeenten. Het college herhaalt regionaal structureel het standpunt dat Midden-Delfland solidariteit belangrijk vindt, net als een eerlijke lastenverdeling. Dit standpunt wordt bestuurlijk tijdens overleggen uitgedragen en via ambtelijke afvaardiging als opdrachtgever van een van de vijf segmenten. In het regionaal Bestuurlijk Overleg Jeugd is voor dit punt nadrukkelijk aandacht gevraagd en dat herkent het college terug in de definitieve stukken.

1.3 Mogelijke vertraging of juridische procedures

De in de inkoopstrategie geschetste inrichting van het zorglandschap inclusief financieringsvorm is een verandering ten opzichte van de huidige inrichting. Daarbij zullen ook de kwaliteitseisen worden aangepast. Dit kan ertoe leiden dat aanbieders besluiten om geen jeugdhulpaanbieder meer te zijn in de regio. Ook kan het zijn dat aanbieders juridische procedures starten om zaken af te dwingen. Dit kan het inkoopproces vertragen. De regio houdt hier in de planning rekening mee door tijdig marktconsultaties te organiseren, ruimte te bieden voor vragenrondes en waar nodig contracten juridisch te laten toetsen. Daarmee wordt vertraging zoveel mogelijk voorkomen en is zij voorbereid op eventuele bezwaren.

1.4 Lokale belangen

Regiogemeenten willen samen inkopen en daartoe deze is inkoopstrategie opgesteld. De inkoopstrategie moet echter door iedere gemeenteraad worden vastgesteld. Het kan zijn dat er binnen een gemeenteraad wensen zijn om de inkoopstrategie aan te passen. Als dit het geval is, leidt dit ertoe dat de besluitvorming in alle gemeenten opnieuw moet worden doorlopen. Dit kan ook tot gevolg hebben dat het inkoopproces vertraging oploopt. Gemeenteraden zijn vanaf het begin van het traject actief meegenomen via informatieve sessies en regionale bijeenkomsten. De opmerkingen en vragen die tijdens deze bijeenkomsten zijn geplaatst, zijn verwerkt in de definitieve strategie

1.5 Zorgcontinuïteit

De nieuwe inrichting kan betekenen dat niet alle huidige contract met aanbieders worden voortgezet. Bestaande cliënten moeten dan moeten dan mogelijk worden overgedragen naar nieuwe aanbieders. Het risico op verstoring van zorgcontinuïteit wordt expliciet in de strategie onderkend. Daarom is opgenomen dat afspraken worden gemaakt over warme overdracht van cliënten. Dat betekent dat aanbieders en gemeenten gezamenlijk zorgen voor een zorgvuldige overgang zonder onderbreking van hulp. Daarnaast wordt tijdens het contracteringsproces nadrukkelijk ingezet op spreiding en beschikbaarheid van aanbieders, zodat passende hulp beschikbaar blijft.

Financiën
Midden-Delfland wordt gevraagd over 2025 en 2026 totaal 46.000 euro bij te dragen aan kosten voor de regionale projectorganisatie. Het budget hiervoor is opgenomen in de (concept) tweede periodieke begrotingswijziging voor 2025 en voor 2026 in de (concept) kadernota.
Daarnaast is er een regionale taakstellende bezuinigingsopgave van 25 miljoen euro, te realiseren via regionale maatregelen. De resterende te realiseren besparingen uit de hervormingsagenda dienen via lokale maatregelen gerealiseerd te worden. Eventuele wijzigingen of bijstellingen worden geagendeerd via de reguliere P&C-cyclus in de gemeenteraad.

Communicatie en participatie
Tijdens het ontwikkelproces van de inkoopstrategie zijn verschillende communicatie- en participatiemiddelen ingezet. De gemeenteraad is betrokken via informele werksessies en ontvangt na vaststelling van de strategie periodiek informatie over de voortgang. Inwoners zijn indirect vertegenwoordigd via gesprekken met Jong Doet Mee!, de regionale Oudersraad en professionals. De regionale Adviesraad Sociaal Domein heeft advies uitgebracht en de lokale Adviesraad Sociaal Domein heeft een lokale afgeleid advies uitgebracht. Het college heeft deze adviezen betrokken bij deze besluitvorming. De besluitvorming en bijbehorende documenten worden openbaar gemaakt via de gebruikelijke kanalen en gepubliceerd conform de geldende wet- en regelgeving.

Vervolgstappen
De huidige regionale contracten lopen af op 31 december 2026. Om voor ieder segment tijdig nieuwe afspraken te maken, worden in 2025 en 2026 verschillende stappen doorlopen. Deze zijn gericht op het afsluiten van nieuwe contracten of het herzien van bestaande overeenkomsten.

In het najaar van 2024 vonden marktconsultaties plaats met aanbieders. Van januari tot maart 2025 werden informele werksessies georganiseerd met de gemeenteraden. In mei en juni 2025 volgt besluitvorming over de strategie in alle colleges en gemeenteraden binnen de regio.

Voor de daadwerkelijke contractering loopt de formele aanbestedingsfase van begin 2026 tot zomer 2026. Op 1 januari 2027 start de uitvoering. Gemeenteraden worden ook na dit besluit regelmatig geïnformeerd en betrokken bij de verdere uitwerking.

Tijdens het ontwikkeltraject is op meerdere momenten input opgehaald bij zorgaanbieders, professionals, jongeren en ouders. De regionale Adviesraad Sociaal Domein heeft advies uitgebracht. De Adviesraad Sociaal Domein van Midden-Delfland heeft een lokaal afgeleid advies uitgebracht, waarmee in het definitieve voorstel rekening is gehouden.

Tijdige besluitvorming in het college (mei) en de gemeenteraad (juni) is nodig in verband met de noodzakelijke voorbereidingstijd voor de uitvoering en gelijktijdige besluitvorming door de gemeenten in de jeugdregio Haaglanden.

Reactie college op commissiebehandeling
Het ongemak in de gemeenteraad over het ontbreken van een kostenverdeelsleutel en concrete financiële impact is begrijpelijk. De voorliggende strategie gaat over de inhoudelijke strategie: hoe organiseren we de jeugdhulp vanaf 2027? De financiële uitwerking per segment volgt later, in 2025 en 2026, in de verdere uitwerkingsfase. Eventuele financiële afwijkingen ten opzichte van de huidige begroting worden via de reguliere Planning & Control-cyclus aan de gemeenteraad voorgelegd. De raad behoudt daarmee het budgetrecht. Daarnaast zal het college de raad structureel informeren tijdens deze uitwerkingsfase.

Ook de verdeling van kosten is een punt van zorg. De exacte invulling volgt nog, maar in de inkoopstrategie is wel vastgelegd dat de verdeelsleutel bij taakgerichte bekostiging recht moet doen aan verschillen in gebruik en omvang tussen gemeenten. Zo wordt een evenwichtige en proportionele verdeling nagestreefd, ook voor een gemeente als Midden-Delfland. Juist op initiatief van Midden-Delfland is dit nadrukkelijk ingebracht. Midden-Delfland is bovendien ambtelijk vertegenwoordigd in de regionale opdrachtgeversgroep, waardoor het college directe invloed uitoefent op de uitwerking

van deze strategie. Ook is in het voorstel verwerkt dat de beoogde landelijke besparing van €25 miljoen in onze regio wordt benut om de kostenstijging van jeugdhulp af te remmen.

Onze kinderen en gezinnen moeten (wanneer dat nodig is) terecht kunnen bij toegankelijke en betaalbare jeugdzorg. Als gemeente zijn we daarin afhankelijk van regionale samenwerking. Midden-Delfland heeft voordeel bij de schaalgrootte van onze jeugdhulpregio en het gezamenlijk inkopen van specialistische jeugdhulp. Dat we daarin ook afhankelijk zijn van besluitvorming in totaal negen gemeenteraden voelt ongemakkelijk. Maar we kijken ook realistisch naar onze positie: volledig zelfstandig opereren zou betekenen dat we grip en kwaliteit verliezen. Daarom kiezen we er bewust voor om actief invloed uit te oefenen binnen het regionale proces. Zo zorgen we dat de belangen van fijnschalige gemeenten als de onze worden ingebracht en geborgd. Die inzet heeft effect gehad: in de strategie die nu voorligt zijn concrete elementen opgenomen die juist gunstig zijn voor gemeenten van onze schaal.

Op 7 januari, 13 maart en 16 mei is de raad proactief geïnformeerd tijdens fysieke bijeenkomsten door het college, ambtelijke afvaardiging van zowel onze gemeente als van het regionaal programmabureau. Daarin is de raad steeds in de gelegenheid geweest richting mee te geven. Daarnaast zijn er regelmatig schriftelijke vragen beantwoord en raadsinformatiebrieven gestuurd. Het college heeft steeds actief de raad betrokken bij dit traject, zowel door fysieke bijeenkomsten als via beantwoording van technische vragen en informatiebrieven. Daarbij is nadrukkelijk ruimte geboden om richting te geven en die signalen zijn meegenomen in de regionale afstemming.
Om op 1 januari 2027 met nieuwe contracten voor specialistische jeugdhulp te kunnen starten, is nu besluitvorming over de regionale inkoopstrategie nodig. Deze strategie legt de inhoudelijke koers vast als basis voor de verdere uitwerking van segmenten, bekostigings- en inkoopvormen. Uitstel van dit besluit zou het vervolgproces onder druk zetten en leiden tot onzekerheid bij aanbieders en gezinnen. Daarom ligt deze Inkoopstrategie nu voor. De uitwerking volgt zorgvuldig en stapsgewijs, met behoud van de rol van de gemeenteraad.